

Markið er ógvuliga avgerandi fyri eina føroyska oljuvinnu

-Samráðingarnar um markið millum Føroyar og Bretland hava sera stóran týdning fyri eina framtíðar føroyska oljuvinnu skrivur Sverre Dan Joensen í greinini. Hann víðger eisini nágrenniliga møguleikarnar fyri at fáa gjørdar seismiskar kanningar.

«Hvum kender grænserne for færøske højhedsret over undergrunden»

I et interview i «SOSIALURIN» lørdag den 8. maj 1993 giver geolog Stefan Hultberg udtryk for, at min opfordring til de færøske myndigheder og fartøjer til at holde øje med, at de tre udenlandske seismiske skibe, der for tiden befinder sig umiddelbart uden for den «færøske fiskeri-grænse» ikke udfører «autoriserede målinger» på færøsk område, er total «spild af tid».

Baggrunden for denne forskel i opfattelser er, at et langt livs internationalt arbejde, har lært mig, at «blind tillid», er ikke en god «management-stil», og at «sund skepsis» i almindelighed, er nødvendig for at forebygge «uhægeligheder».

For mig er muligheden for udstedelsen af «en eksklusiv-aftale om seismiske målinger», — som det vil

fremgå af denne artikel, side 6 nederst, og af min «olie-rapport»: afsnit IX & XXVIII — en så betydelig mulighed for en hurtig, sikker og økonomisk start på udnyttelsen af den færøske undergrund, at jeg ikke mener man kan tillade sig den luksus, at tage nogen form for chancer.

Stefan Hultberg siger — i modsætning til mig — at han kender alle firmaerne, og derfor er han 100 % sikker på, at ingen af den vil foretage «autoriserede» seismiske målinger «indenfor den færøske grænse».

Men «hvilken grænse» er det, de ikke vil overskride

Ved skibene, «hvilken grænse» der gælder?? Jeg ved det ikke. Men jeg er selv meget stærkt i tvivl.

Kort, der viser de forskellige «paklagede grænser»

Så vidt jeg ved, findes der ikke et officielt kort, de i forbindelse med udnyttelsen af undergrunden viser linierne for henholdsvis:

1. De dansk færøske grænsekrav.
2. De britiske grænsekrav.

Derfor har jeg prøvet, at fremstille et kort, (Bilag V), der viser både de britiske og de dansk færøske paklagede grænse-linier.

er tegnet ved hjælp af «CAD-plotters», og det er optegnet som et numerisk plan-kort, uden hensyntagen til den geografiske krumning (d.v.s. længden af en længde-grad (ca. 111 km.) — (uden anvendelse af skalafactor —).

Konturerne af landområderne er kun angivet skematisk og meget groft.

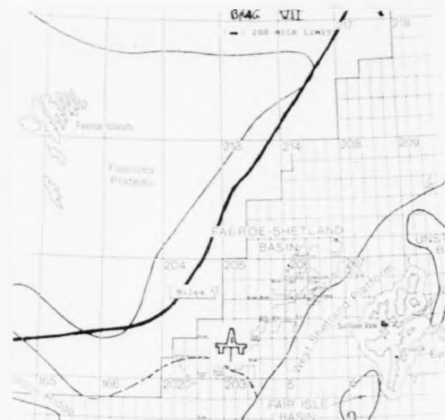
Jeg har ikke haft lejlighed til at se koordinater for den engelske grænse-

line mod nord og øst, derfor er grænse-linierne i disse områder kun angivet omtrentlig, selv om den nordligste er den aller vigtigste i forbindelse med udnyttelsen af den færøske undergrund.

Især koordinaterne (grad-angivelserne) for den engelske grænse langs Shetlandsrenden er meget vigtig.

Hvis man indtegner de grænser, som blev

- a. offentliggjort i statstidende den 30. april 1985 som «dansk (nu færøsk) højhedsret over kontinentalsoklen» fremkommer der de tre områder, (mærket med «A») der er beliggende i den øverste venstre halvdel.
- b. «Statutory instrument: 1998 no. 2398», 19. december 1989.
- c. og den del af grænserne, der er angivet på kort, der viser i den nord-vestlige del

af de engelske «olie-udforsknings-områder» (denne del er ikke helt korrekt). Fremkommer områderne «B» (se yderlig bilag VI).

Det ses tydeligt, at bilag V, at der er et meget stort område

1. Vest for Skotland og
2. syd for breddegraden «59 grader 40 min. nord» og nord for linien: «57 graders nordlig bredde (ca.) Der påklages af såvel England som Danmark Færøerne» (Området er mærket med både «A 2» & «B 2».

Dette fælles-område afskærer yderligere det af Danmark Færøerne påklagede område (A 3), syd for dette område.

Dette fælles-område afskærer yderligere det af Danmark Færøerne påklagede område (A 3), syd for dette område.

Dette vil sandsynligvis bevirke, at det sydlige område (A 3), ikke vil kunne kræves af Færøerne, hvis England får tilkendt «fælles-området», (A 2 & B 2), idet det sydlige område (A 3), afskæres fra Færøerne, af denne engelske «korridor».

Dette område tilhører i henhold til den engelske bekendtgørelse af 1989 Irland, d.v.s. hvis Færøerne kan afvise Englands krav på område «A 2 & B 3» skal de nøjagtige grænse-linier aftales direkte med Irland.

Ovenstående officielt fremsatte britiske krav fra 1989 vil ca. «halvere det færøske højhedsområde».

England gør yderligere krav på mere af Færøernes undergrund

I henhold til bilag III i min rapport, (der er «lånt» fra en artikel i Dimmalætting») har England, på et senere tidspunkt — så sent at det stadig ikke er officielt bekendtgjort — yderligere krævet grænse-linien flyttet fra «no man's water» — området — ca. 100 km. mod nord-vest — til en position ca. 30 km.

fra Akraberg på Sudero.

Den sidste grænseflytning omhandler nøjagtig den del, der består af et «forhenværende sedimentebassin», og derfor — ifølge erfaringerne olie-udforsknings folks udtalelser — er det område, hvor man har de største chancer for at finde et «olie-reservoir».

Hvis de sidste krav bliver «tvunget igennem» er det færøske «højhedsområde» blevet yderligere indskrænket til næsten kun at omhandle «den basaltiske del», og i alt væsentligt kun den del, der ligger nord-vest for den færøske højderyg.

Et område, som man i henhold til Stefan Hultbergs udtalelser i øjeblikket overhovedet ikke har nogen kendskab til, om det kan indeholde olie og/eller gas forekommer.

Dette understreges igen: Den enorme betydning afgørelsen af grænse-striden med England har for chancerne for en «olie-industri på Færøerne».

Hvis den tabes, er der næsten kun området på den nord-vestlige side af den færøske højderyg tilbage, og det må vist nok kaldes et «marginal-område», d.v.s. et område, hvor chancerne for at finde olie er stærkt begrænsede, og hvis olien alligevel findes der, vil den sandsynligvis være meget dyr at udvinde. Yderligere med den «globale mangel på investerings-kapital» vil det blive utrolig vanskeligt at få olie-firmaer til at «investere deres ressourcer i et «marginal-område» når der er masser af muligheder for at få et større udbytte ud af deres investeringer i de «nemme områder» f.eks. olie-felterne i det Gamle Sovjetunionen.

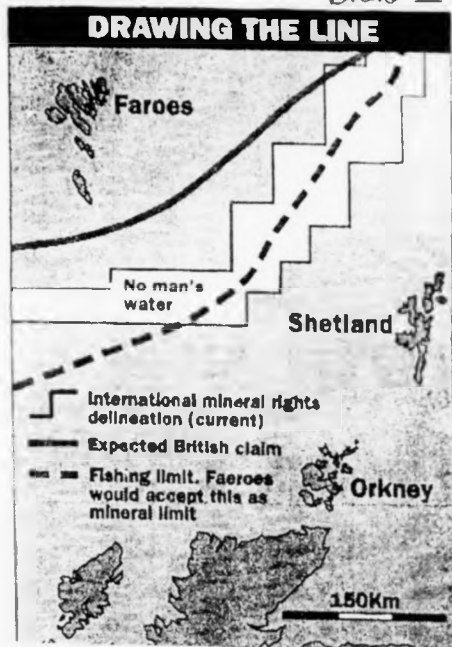
Yderligere oplysninger til landsstyret er absolut nødvendige

Uden at kende den nøjagtige placering af den af England senere fremsatte «hemmelige» grænseflyt-

«Eg eri sera spentur at siggja frágreiðingna hjá «burðleggingarni» vðini skrivur Sverre Dan Joensen. Her er nevndin til arbeiðis í Havn. Mýnd: Kjalmar»

BÍLAG III

ning», vil landsstyret ikke have et realistisk beslutningsgrundlag, til at afgøre Færøernes »langtidspolitik for udnyttelsen af undergrund».

Den »optimale udnyttelsesmetode» kan meget let blive en anden, hvis de ca. 100 km. brede bælte, hvor sandsynligheden for at finde olie er 90-99% ikke er inkluderet.

Hvad koster det at udføre de Færøske seismiske undersøgelser?

Havområdet, der ligger inden for den Færøske 200 sømils grænse er (i.h.t. lagmandens beretning 1992) ca. 80.000 kvadrat sømil eller mere end 200.000 kvadrat kilometer.

Hvis eksperter inden for »seismisk planlægning» fandt det nødvendigt, at lægge de seismiske målelinier med en kilometers mellemrum (grid-afstand), ville det derfor kræve skydning af ca. 400.000 km. seismiske målelinier.

De seismiske målinger normalt betales med en enhedspris pr km., er det af overordentlig økonomisk betydning, at udføre de seismiske undersøgelser ved hjælp af et »minimum af seismiske målinger» uden at forringe kvaliteten af de indhentede oplysninger.

Dette kan best opnås ved en omhyggelig professionel planlægning af mønstret og linieafstanden for de seismiske målinger, »inden» de seismiske undersøgelser påbegyndes, således, at man opnår den »optimale informationsmængde» om undergrunden og samtidig minimere antallet af

»skudte seismiske km.

I visse områder er en afstand på få hundrede meter en nødvendig, i andre områder kan en grid-afstand på en km. være »alt for tæt», idet interference (støj) kan ødelægge de seismiske måle-resultater.

Den teknisk optimale afstand mellem de seismiske linier varierer stærkt. Afhængig af de lokale forhold, derfor er den optimale seismiske planlægning, så utrolig betydningsfuld både teknisk og økonomisk.

»Enhedspriserne» for seismiske målinger» varierer utroligt meget, afhængig af:

- Firma-organisationsstørrelse, »overhead» og beskæftigelsesgrad
- Udstyr: 2-dimensionel eller 3-dimensionel survey & kvaliteten.
- Teknisk opbakning og firmaets ekspertise.
- Stedet for undersøgelsen:

I et vejrsmæssigt roligt område

I et område med mange forhindringer I et område med mange geografiske og dybde-mæssige ændringer

Størst indflydelse på prisen har det naturligvis om firmaet:

- Blot »skyder en seismisk målelinie» og afleverer en »kopi».
- Eller om firmaet »udfører en hel seismisk pakke» d.v.s. udfører planlægningen, foretager målingerne, foretager computerberegningerne, optegner de grafiske 3.d. kort og foretager

en »reservoir simulation».

Afhængig af ovenstående kan prisen variere:

- fra ca. US dollar 200 pr. lineær meters seismisk måling
- Til ca. US dollar 800 pr. lineær meter seismisk måling

Det er en enorm forskel, men det er også vidt forskellige »produkter» firmaerne leverer, og i mange tilfælde er »de billigste tilbud» ofte de dyreste i længden, på grund af den ringere kvalitet, den dårligere opbakning, og den tidsmæssige forlængelse, der skyldes at den billigere løsning ikke er et slutprodukt, men et produkt, der skal »færdiggøres» af egne eller andre specialister.

Billige, ufuldstændige seismiske undersøgelser, kan meget nemt resultere i »forkerte placeringer af prøveboringer», hvilket betyder »masser af ekstra udgifter, og store forsinkelser».

Jeg har netop som under-entreprenør været involveret i en »forkert placeret prøveboring», der kostede olie-firmaet masser af millioner kroner i ekstra udgifter og ca. et års forsinkelse, fordi man benyttede sig af et »for billigt seismisk tilbud».

Omsat til Færøerne vil »En seismisk detailundersøgelse» af »det totale Færøske område», med en en km. grid-afstand der for koste i størrelsesordenen

80 millioner dollars (12 milliard kr.) til 320 millioner dollars (42 milliard kr.)

Et enormt beløb, det er derfor en »professionel bedømmelse af intensiteten af de seismiske målinger» er så enormt betydningsfuld. Jeg gør også opmærksom på, at tallene er prisen for »en detailundersøgelse for hele området».

Undersøgelserne behøver naturligvis ikke at blive

Part 1: Exploration, Appraisal and Licensing

udført på en gang for hele området og indledningsvis kan »gridafstanden» gøres noget større. Men stadig ville en sådan udgift virke »voldsom» på det Færøske national budget. Derfor er det »store spørgsmål»

Kan man få nogle andre interesserede i at betale for de seismiske undersøgelser i det »ubestridte» Dansk/Færøske område

- a. Intet oliefirma vil betale penge til et seismisk firma for seismiske målinger, hvis det ikke er i forbindelse med muligheden for at kunne opnå en »koncessionsaftale» om udforskningsudnyttelseskontrakt.
- En sådan mulighed

kan naturligvis ikke opnås i et område, hvis tilhørsforhold er »uafgjort», idet olie-firmaet ikke ved, hvilket firma de skal forhandle betingelserne med.

b. Intet seismisk firma vil udføre seismiske målinger i større omfang - hvis der ikke er olie-firmaet eller indehaveren af »retten» til undergrunden» der er interesseret i at betale for dem.

Seismiske firmaer »arbejder ikke gratis», de får blot andre end »undergrunds» ejeren» til at betale.

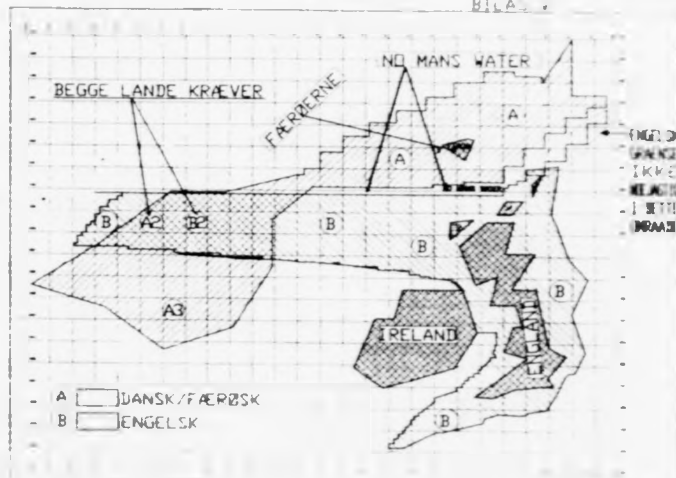
c. Intet land - og jeg tror selv ikke den mest utålmodige færøske »her og nu» olie-udvindings tilhænger - vil være

villig til at betale »store» million beløb for udførelse af seismiske undersøgelser i et område, som man måske senere skal stå til England.

d. Hvis England går med til at betale for de seismiske undersøgelser i de omstridte områder er det fordi England har så gode kort på hånden, at de med stor sikkerhed »vinder» at de vil vinde »grænse» striden».

I dette tiltænkter ønsker England kun »formelt», at få den »nødvendige færøske tilladelse» til at starte de »seismiske aktiviteter» i de omstridte områder. Således at England »vinder» nu, kan »planlægge» områdernes endelige udnyttelse, så de helt naturligt kan indgå i »det engelske» produktionsnet». Når Færøerne på et senere tidspunkt alligevel må stå de omstridte områder. På denne måde vil striden med Færøerne ikke sinke ud vikingen, eller fordyre den »Engelske udnyttelse af felterne», man kan blot arbejde videre indtil »Færøerne» må erkende nederlaget.

England gør intet af »taknemlighed» eller »medlidenhed» for Færøerne» kun at

Bókabilurin in memoriam

12. mars 1985 - 14. maí 1993

Nú parkera vit Bókabilin, taka vitanina frá fólkinum, og seta okkum upp afturá at hyggja at teimum glataðu spelimonnum

Summi fólk skriva lesarabrev, tá ið tev vilja fáa luft, onnur ringja til Finnaran

I Bókabilinum henda morgunin stóð ein tiganði, men sigandi blómuheilsan frá lánara x536, - einum av teimum, sum fær luft, tá ið hon ella hann lesur bókur.

Henda seinasta blómuheilsanin til tín var bara ein undirstrikan av, at mentan kann ikki sparast burtur - heldur ikki í trongum tíðum, skrivur Martin Næs, landsbókavørður í «Sjónarmið» í dag

Sum almennur starvsmaður kennir tú teg mangan sum eina plágu fyri samfelagið. Viðhvørt hevur tú varhugan av, at tað hevði verið nógv betri, um tú bara doyði, so gækst tú ikki her og var øðrum til ónáðir. So fekk arbeiðsgevarin frið fyri tær. So slapp hann frá at taka stóðu til øll tini ómøguligu ynski. Hevði tú ikki verið her, hevði einki stríð verið av tær, og so hevdu heldur eingir trupulleikar verið at drigast við!

Men hvat hevði hent, um næstan øll doyði?

I senn. Eisini arbeiðsgevarin?

Hvør skuldi so stýrt í hesum landinum?

Ella arvað tað?

Eg hugsi, at tað hevði verið lætt at funnið onkran, sum vildi atikið sær at stýrt, men ivist í, um nakar, soleiðis sum fráliðir, vil arvar hetta tragikomiska trotabúgv-íð.

Hvat hava vit gjørt?

Hava vit tiggjað okkum sum analfabatar? hóast vit tey seinastu 20-30 árin, smøgt sagt, ikki hava gjørt annað enn lagt doyn á at útbúgva okkara fólk.

I álítum, í lógum, í kunngerðum, í rundskrivum, í umsitingum og í fyrisitingum hava vit ferð eftir ferð skoríð út í papp tyðningin av at eiga eitt vælmentað fólk, sum er fært fyri at taka tær røttu avgerðirnar tær røttu laturnar. Og vit hava ikki verið smæðin at breggja okkum av tí. Men hvar hava vit fyrisitið? og hvussu hava vit umsitit? og hvat gjørdur vit so við øll hesi fólkin, sum vit søgdu

okkum hava mentað? Vit gjørdur tað versta vit kundu. Vit valdu at lata vera at lurta eftir teimum. Og nú vit hava spekulerað tað heila til botns, og alt fleiri, í meira lagi, spæla, at tey eru farin á heysin - nu kann tað gera tað sama.

Tibetur dugdu hesi fólkin, sum vit hildu okkum hava lært so nógv, tibetur dugdu tey eisini sjálv at hugsa. Tey vilja ikki arva hetta runudikið. Tey stinga í posarnar. Og so er spurningurin: hvørji verða eftir?

I átta ár hevur Bókabilurin raggjað sær aftur og fram eftir Oyggarvegnum. I hesum tíðarskeiði hevur hann lænt út eina kvart millión av bókum til børn og vaksin ur Tjørnuvík til Gjaar, ur Norðragøtu og út á Skála.

Eg haldi, at yvirhøvur vóru fólk glað, ta ið tey sá teg koma, við tinum sorgblíða smíli, hóast tú viðhvørt sá út, sum hevði tú mjádnabrek. Onkuntíð vart tú kanska eitt sindur troyttur, og tá ið tú ikki fekst avstað aftur, vóru fólk alitíð til dystin fús at hjálpa at koyra undir teg. Og vart tú tystur, vóru tey alitíð til reiðar við einum dropa.

Ongantíð havi eg hoyrt nakrað tosað ílt um teg. Eg rokni við, at tey eru nógv, ið sakna teg í dag, nógv fleiri enn ølley oskrivaðu lesarabrevini. Og hvi skulu børnini í Funningsfirði ikki eisini kunna lesa judo-bókur, hestabókur, edv-bókur ella bókur um gand og patrúgv og halgisögur? og hvi kunnu tey ikki eisini hava hampuliga

stuttan veg eftir bókunum? eins og tey í Suðurstreyms, har tað eru tvey bókasøvn og seks skulabokasøvn.

Og hvat hava børnini á Langasandi gjørt? ella tey á Hellunum? hvi skulu tey ikki kunna fáa vitjan av Bókabilinum 15 minuttir um vikuna? ella tey í Tjørnuvík? Er tað tí, at har hendir so nógv? Ella tí at tey hava so góð bókasøvn har? Ella bara tí at teimum nýtist tað ikki?

Nú ert tú givin at koyra. Tey siga, at tú ert spardur burtur. Tað er ikki heilt rætt.

Tær vantaðu nakrar hundráðusundkrónur í at kunna ana alt aríð, men tær fekst tú ikki, tí tær skulu kanska brukast til onkran, sum varð, ella sum verður, settur ella fluttur í eitt óskipað starv?

Men aftur til utbyggingarnar og mentanina. Akærurnar eru alvarsamar.

Nú parkera vit Bókabilin, taka vitanina frá fólkinum, og seta okkum upp afturá at hyggja eftir teimum glataðu spelimonnum.

Summi fólk skriva lesarabrev, tá ið tev vilja fáa luft, onnur ringja til Finnaran.

I Bókabilinum henda morgunin stóð ein tiganði, men sigandi blómuheilsan frá lánara x536, - einum av teimum sum fær luft, tá ið hon ella hann lesur bókur.

Henda seinasta blómuheilsanin til tín var bara ein undirstrikan av, at mentan kann ikki sparast burtur - heldur ikki í trongum tíðum.

Martin Næs

Framhald av síðu 15

rene og skære «forretningsmæssige grunde», jævnfør alle de rustne og forældede trawlere, som England brugte til at tilbagebetale deres «krigsæld til Færøerne» med.

Derfor afhænger de fleste «seismiske undersøgelser» af om olie-firmaerne er interesserede i at købe resultaterne.

Den eneste betingelse for en sådan «no pay» seismisk aftale, er at det pågældende firma får «en eksklusiv aftale om rettighed til indsamling og salg af seismiske data for hele det færøske område». Det må kaldes «en god helhedsløsning».

Den frygt for «uautoriserede» seismiske målinger, som jeg gav udtryk for i indledningen af denne ar-

tikkel skyldes, at mulighederne for at opnå en «eksklusiv no-pay seismisk aftale» forringes stærkt eller forhindres, hvis andre firmaer allerede har indsamlet seismiske data, som de kan sælge til de interesserede olie-firmaer.

Hermed «trykke prisen» og muligheden for at indehaveren af «eksklusiv-aftalen» kan sælge sine data, til en pris, der gør det muligt at få firmaets udgifter dækket.

Den allerede udstedte «seismiske salgs-tilladelse» til det franske olie-firma «Total», vil givetvis reducere Færøernes posi-

tive udbytte af en eventuel «no-pay seismisk kontrakt», og Færøernes eneste udbytte af tilladelsen var en kopi af de foretagne seismiske beregninger - som man alligevel ikke kunne udnytte positivt, idet man ikke havde tilstrækkeligt sammenligningsgrundlag.

Der er med andre ord store penge involveret i kun at udstede «een og kun een seismisk tilladelse».

Hvem skal udstede tilladelsen i de forskellige typer områder:

- I: «No mans water» er det:
  - A: Færøerne
  - B: England
  - C: Begge
- II: Det «fælles» område: (A&B):
  - Både Færøerne og England
  - B: Har begge lande «veto-ret»
  - A: Færøerne
  - B: Irland
- III: Syd for «korridoren» «A 3»:
  - A: Færøerne
  - B: Irland

Afslutning

Det bliver interessant, at se hvad «kulbrinte kommissionen» om ca. 2 uger kommer op med i deres rapport.

Bahrain 20.5.1993

Med venlig hilsen

Sverre Dan Joensen